

تأثیر هنر هخامنشی بر

طراحی آرم و لوگو دوران معاصر

عطیه یوزباشی - منیژه مرزبان - محترم ویسی

عباسه سرپرست

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا)

مرتضی فرامرز

(دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان)

عنوان و نام پدیدآور	تاریخ هنر هخامنشی بر طراحی آرم و لوگو دوران معاصر/ عطیه یوزباشی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	تهران: تایماز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	ل، ۱۸۸ ص.؛ مصور
شابک	978-600-403-176-9 ۱۷۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	عطیه یوزباشی، منیژه مرزبان، محترم ویسی-مامو، عباسه سرپرست، مرتضی فرامرز
موضوع	لوگوها - طراحی
موضوع	نقش‌های برجسته هخامنشی
شماره افزوده	یوزباشی، عطیه، ۱۳۶۸ -
رده بندی کنگره	دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج. باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان
رده بندی دی‌سی	NC1۰۰۲ /۹۰۲ /۱۳۹۵
شماره کاتالوگ	۷۴۱/۶
	۴۳۱۸۵۱۸

انتشارات تایماز

تاریخ هنر هخامنشی در طراحی آرم و لوگو

ناشر:	تایماز
مولفین:	عطیه یوزباشی - منیژه مرزبان - محترم ویسی مامو
مدیر اجرایی:	عباسه سرپرست، مرتضی فرامرز
چاپ و صحافی:	مجید باشعور
نوبت چاپ:	تایماز
شمارگان:	اول ۱۳۹۵
قیمت:	۵۰۰
شابک:	۱۷۰۰۰۰ ریال
	۹۷۸-۶۰۰-۴۰۳-۱۷۶-۹

حق چاپ محفوظ و متعلق به مولف می باشد.

آدرس: تهران - خیابان کارگر جنوبی - خیابان روانمهر - پلاک ۱۵۸ - طبقه ۳ صندوق پستی: تهران ۶۴۸-۱۳۱۴۵
تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۰۲۷۴۴ موبایل: ۰۹۱۲۷۲۴۴۵۳۵ ایمیل: taymazpub@yahoo.com

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۸	 پیش گفتار
۱۳	 فصل اول
۱۴	 نماد، آرم، نشانه و لوگو
۱۶	 نمادها در طراحی آرم و لوگو
۱۸	 تاریخچه نشانه
۱۹	 عوامل موفقیت لوگو یا نشانه
۲۰	 آرم (علامت)
۲۱	 طراحی لوگو تایپ
۲۳	 نوشتار و طراحی حروف
۲۵	 تاریخ علائم
۲۵	 منابع غربی
۲۷	 منابع ژاپنی
۳۰	 تاریخ طراحی لوگو (اینترنت)
۳۱	 دایره
۳۳	 مربع
۳۳	 مثلث
۳۴	 آرم، نماد، نشانه (علائم تجاری)
۳۴	 فصل دوم
۳۸	 گذری بر پیشینه هزاران ساله هنر در ایران
۴۱	 هنر در عهد اشکانیان
۴۳	 هنر در عهد ساسانیان
۴۶	 هنر در عهد تیموریان
۵۰	 هنر در عهد هخامنشیان

۵۲	پیکر سازی و برجسته کاری
۵۴	تاریخ سیاسی اکد
۵۷	جانشینان سارگن
۵۹	هنر دوره اکد
۶۰	معماری
۶۵	هنر
۶۶	هنر سارگن
۹۶	برجسته کاری در هخامنشی
۱۰۱	ادامه برجسته کاری
۱۰۳	کاشیکاری
۱۰۴	فلزکاری
۱۰۵	هنر اشکانی
۱۰۶	پیکر سازی و نقش برجسته
۱۰۷	نقاشی
۱۰۸	فلزکاری
۱۰۹	نماد شناسی هنر هخامنشی
۱۱۳	فروهر (نماد هخامنشیان)
۱۱۵	هنر و صنعت در دوره هخامنشیان
۱۲۳	فصل سوم
۱۲۴	مقدمه
۱۲۵	مراحل طراحی موفق یک آرم
۱۲۸	۱- ارتباط طراحی آرم با سود دهی مستقیم
۱۲۹	۲- طراحی متنی با تأثیر روانی
۱۲۹	۳- کسب تجربه
۱۳۰	۴- طراحی آرم‌هایی که خود معرف خود باشند

۱۳۰	۵- ایجاد وسیله ای برای انتقال پیام
۱۳۱	۶- ایجاد یک جایگاه اجتماعی / فرهنگی
۱۳۱	۷- در نظر داشتن اهداف متعالی
۱۳۱	۸- زندگی در دنیای خیال
۱۳۲	۹- امکان خیال پردازی
۱۳۲	اصول طراحی آرم
۱۳۸	آرم ها و معانی آنها
۱۴۳	فصل چهارم
۱۴۴	مقدمه
۱۴۵	آسیب شناسی طراحی نشان
۱۴۶	۱- نقوش پیش از تاریخ
۱۴۸	۲- نقوش دوران تاریخی
۱۵۴	نمادها و نشان های هنر ایران باستان
۱۵۶	نقوش انسانی و حیوانی
۱۵۸	نقوش گیاهی
۱۶۰	هنر دوره ی ساسانی
۱۶۲	استفاده از نقوش ایرانی در گرافیک محیطی
۱۶۵	نتیجه گیری
۱۶۷	فصل پنجم
۱۶۸	بروشور هنر هخامنشی
۱۶۸	تخت جمشید صدف سنگی
۱۶۸	مقدمه
۱۶۹	پارسه
۱۷۰	پلکان ورودی
۱۷۰	دروازه ملل

- ۱۷۱ گاو بالدار با سر انسان
- ۱۷۱ حوض سنگی
- ۱۷۲ ساختمان کلی کاخ ها
- ۱۷۲ کاربرد تخت جمشید
- ۱۷۳ کاخ آپادانا
- ۱۷۳ نقش های پلکان شرقی کاخ آپادانا
- ۱۷۴ سقف (تمش های جلوی پلکان
- ۱۷۶ (ب) سمت راست (گفتگوی فرهنگ ها)
- ۱۷۷ (ج) سمت چپ (پایه آوران، نمایشگاه هنرها)
- ۱۷۷ کتیبه های - پایا
- ۱۷۸ کاخ تچر (تاجارا)
- ۱۷۸ جدال شاه با حیوانات
- ۱۷۹ کاخ مهمانخانه
- ۱۷۹ تالار شورا
- ۱۸۰ انسان بالدار (فروهر Far vahar)
- ۱۸۱ تابلوهای سنگی خزانه
- ۱۸۱ چاه سنگی
- ۱۸۱ سیستم آب زیرزمینی تخت جمشید
- ۱۸۲ آرامگاه ها
- ۱۸۲ کاخ صدستون
- ۱۸۳ دروازه ناتمام
- ۱۸۳ سنگ نیشته ها، کتیبه های هخامنشان
- ۱۸۵ زرتشت
- ۱۸۷ منابع

مقدمه

کمک کنید یک وعده غذا به عنوان دستمزد دریافت خواهد کرد. نقوش مخطط، علائم و نشانه های روی در و دیوارهای شهر را می توان همگی به عنوان تلاشی برای بیان احساسات، ایجاد ارتباط یا تلاشی جهت ابراز وجود دانست. طراحی نشانه چهار چوب مشکل و بسیار ظریفی دارد و به ناچار طراحی باید به هنگام طراحی، درک درست و کاملی از چگونگی راه حل مسائل و ریزه کاریهای اجرای فنی و رسامی داشته باشد و بتواند با تسلط از عهده اداره و ترکیب جزییات میلیمتری و حساس فرمهای نقش برآید. موفق به بیان تصویری موجود در محدوده تنگ و مختصر نشانه شود. صفت ساده ای، همه فکرها و مفاهیمش را بنمایاند. از این بابت است که جادو در معرض بهتر طراحی نشانه کوششهای فراوان و گوناگونی بشود و نشانه های تصویری از دیدگاه مختلفی مورد مطالعه و پژوهش و نقد و بررسی قرار گیرد. کار جمع آوری و معرفی نمونه های منتخب تمام نشود. در طراحی نشانه به سادگی کار هنرمندان دیگر، کوچکترین تغییر در شکل و فرمها به دلیل خلاصگی و محدودیت آنها سبب ایجاد ویژگی ها، فضاها و روحیه های جدیدی در نقش می شود و تفاوت ها متعدد اجراهای قدیم و جدید را بوجود می آورد. توجه به چنین ظرایفی نه تنها باعث ارزشها و ابعاد کیفی موضوع می شود. بلکه ظرایف فنی و ریزه کاریهای هنرمندان را از محدوده اختصاصی حرفه بیرون آورده در سطح فرهنگ عمومی مطرح می کند و باعث تعمق بیشتر عمومی می گردد. سلیقه ها را حساس تر می کند، شناخت را تعالی می بخشد و محدودیت دیدن مو را تا گستردگی پیچش موبسوط می دهد و بالاخره رضایت داشتن یک طرح خوب را به عشقی به نقش بدل می کند که بیانی تصویری، اندیشه های زیبایی را در آن متبلور کرده است.

پیش گفتار

حقایق و وقایع بیشماری که در ماوراء درک بشر قرار دارند او را واداشته تا برای ابراز اندیشه ها و مفاهیمی که بیان فهم و توصیف کلامی آنها مشکل بوده است نظامهایی از علائم گوناگون ابداع کند.

کارل گوستاو یونگ می گوید واژه یا تصویری زمانی یک نماد است که متضمن چنین در ماوراء معنای آشکار و مستقیم خود باشد. نماد دارای جنبه ای وسع تر و «خودآگاه» است که هرگز نمی توان به طور دقیق آن را تعریف و یا به طور کامل آن را توصیف کرد ... ما نمی امیدوار نیستیم که بتوانیم آن را تعریف یا توصیف کنیم.

هنگامی که ذهن به پیش رما می پردازد با اندیشه هایی برخورد پیدا میکند که در ماوراء قابلیت های معنایی - علائق آن قرار دارند. اندکی تأمل و در خود فر رفتن ما را به این نتیجه میرساند که بشر قادر به دریافت و درک کامل هیچ چیز نیست. او میتواند ببیند (همانگونه که در موناخی می گوید «افراد آنچه را می بینند که می دانند» بشنود لمس کند در طریق قوای لامسه و چشایی می تواند برای او حاصل شوند وابسته به تعداد و کیفیت قوای احساسی اوست. زندگی ما ناشی از برقرار کردن ارتباط مان است. ما ترجیح می دهیم که فاصله های بعید زمانی و مکانی را علاوه بر به کار گیری زبان نوشتاری از علائم نوشتاری در تمام ابعاد آن برطرف سازیم و از این طریق ایجاد ارتباط نمائیم. امروزه بیش از هر زمانی ما از علائم در جایگزینی و پر محتوا کردن علائم محدود الفبائی (یعنی حروف) استفاده می کنیم. این علائم نظیر نشانه ها یا علائم تصویری موجود در ایستگاه های راه آهن فرودگاهها خیابانها و سایر

مکانهای عمومی ممکن است بر مبنای سنتی نوشتاری باشند یا نباشند. این نمادها همه جا به چشم می‌خورند: روی بسته قوطیهای جعبه‌ها روی وسایل نقلیه روی کاغذ در تابلوهای مربوط به تظاهرات در بازیه‌های عمومی بازارها نمایشگاهها و جشنواره‌ها.

از آنجا که مدارک مستند دال بر اینند که این امر یعنی استفاده از نمادها از سر آغاز پیدایش تمدن جریان داشته است بی‌مناسبت به نظر نمی‌رسد که نگاهی کوتاه به تاریخچه چگونگی ارتباط افراد بشر با یکدیگر بيفکنی اطلاعات سودمندی درباره وجود ذهنی زندگی و محیط بشر در اختیار ما می‌گذارد. بنابراین علامت در پس یک ارتباط است. از طریق علائم نمادین بود که بشر توانست به نحوی ارادی با انواع خود ارتباط برقرار کند و در نتیجه بین آن زمان و مکان حاضر پلی ارتباط برقرار نماید.

به مرور زمان بشر توانست نیازهای خود را از طریق نمادهای ساده یا ترکیبی بیان کند. بشر امروزی بسیار بیش از بشر گذشته مجبور به استفاده از نشانه‌ها و نمادهاست. در حدود ۴۰۰۰ سال پیش در مصر، در حدود همین زمان در چین خط هیروگلیف و خط اندیشه نگار بر مبنای نمادهای اولیه پیدایش یافتند و رفته رفته تکامل پیدا کردند. این خطها ترکیبی از واژه‌ها و نمادهای ترسیمی است.

سومریها که ابداع خط میخی با قدمت تقریباً ۴۰۰۰ سال قبل از میلاد به آنها منسوب است کار مریها و چینیها را دنبال کردند. برخی از نمادهای هیروگلیفی (مربوط به ۱۶۰۰ تا ۱۱۰۰ قبل از میلاد) شدیداً وابسته و مرتبط با نوع مصری آن است در مقابل هیروگلیفهای مربوط به دره رود سند که متعلق به ۳۰۰۰

سال قبل از میلاد و بسیار شبیه به خطوط اندیشه نگار چینی می باشند باید در زمره تصویر نگاشته ها به شمار آیند تا در ردیف خطوط واقعی پیدایش خطوط هیروگلیف و اندیشه نگار می تواند به عنوان مبنائی برای پایان دوران پیش از تاریخ در نظر گرفته شود. حروف الفبا که در فاصله ۱۷۰۰ تا ۱۵۰۰ قبل از میلاد توسط فنیقی ها بنیان گذاری شد در حدود سال ۱۰۰۰ قبل از میلاد در نواحی متعلق به سامی ها و در اطراف مدیترانه گسترش یافت. یونانی ها در طی همین دوره الفبای فنیقی را اخذ کردند و با اضافه کردن حروف مصوت به آن و تغییر دادن شکل بعضی از حروف آن را کامل کردند. سپس تقریباً تمام اقوام از نظام بر شکل الفبای فنیقی ها تبعیت کردند به طوری که هر یک از آنها بر مبنای این «میراث فنیقی» نیازهای الفبائی خویش را برآورده کردند. رد پای این میراث را حتی در حروف نشانه های الکترونیکی عصر حاضر و همچنین در نمادهای منتسب به کولیس در رابطه با شکل و معنا می توان جستجو کرد نمادهای مذکور در رابطه با قلوه سرگهای منقش آزلی هستند که خود به حروف جادویی شباهت دارند. در قرن هفتم سال ۷۰۰ میلاد با پیدایش الفبای اتروسکی که خود مبتنی بر الفبای یونانی بود پایه ایال الفبای یونانی و لاتین برقرار گردید اولین الفبای لاتین نفوذ سبک الفبای اتروسکی به آنها را بخوبی نشان می دهد. الفبای لاتین از زمان آغاز پیدایش خود تاکنون تغییر عمده ای نکرده اند در این میان الفبای گوتیک و الفبای رونی استثنا هستند. کلمه «رونی» به معنای رمز است و این الفبا که دارای سبکی مزین میباشد ظاهراً از نمادها علائم اختصاری و برخی نشانه های رمزی ساخته شده است. هر یک از گروههای انسان های اولیه زبانی خاص خود داشتند که در طی زمان به انحاء

گوناگون راه تکامل را طی کردند. مثلاً اقوام اینکا به منظور برقرار کردن ارتباط با یکدیگر از ریسمان های رنگین که به شیوه های گوناگون آنها را گره می زدند استفاده می کردند. تعداد گره های موجود در این ریسمانها دارای معنای خاصی بود. این ریسمانها که در زبان بومی پروئی «کوئیپو» نام داشت توسط افراد خاصی که به همین منظور تعلیم دیده بودند گره زده می شد و تنها همانها نیز بودند که میتوانند معنای آنها را تعبیر کنند. «چوب خط» که عبارت بود از آن طعه چوبی که چند نقطه آن کنده شده بود نه تنها به عنوان اعلام جنگ توسط استرالیها به کار می رفت بلکه در تجارت نیز از آن استفاده میکردند. هر یک از طرف معامله چوب خطی مشابه چوب خط طرف دیگر نزد خود نگاه می داشت. این امر در حکم رسید خرید یا فروش کالای مورد نظر بود. این چوب خطی که نمایان گر اشیاء افراد حیوانات و ارقام بود از جمله دارای موارد استفاده های اماری نیز بود. تقریباً تمام زبانهای مکتوب در اصل توسط گروهی ممتاز به کار می رفت که عبارت بودند از ساحران روحانیون کیمیا گران پزشکان و منجمان و ... سخن دیگر تمام کسانی که به نحوی دارای قدرت بودند. این امر هم اکنون نیز برقرار است زیرا فیزیکدانان زیست شناسان برنامه ریزان کامپیوتر دانشمندان و ... که در حوزه تلاقی سیرنیتیک و زیست شناسی کار می کنند و همچنین ستاره شناسان از زبان تخصصی مربوط به رشته خویش استفاده می کنند.